

عنوان مقاله:

تبیین ژئوپلیتیک عملکرد وزارت خارجه در مناسبات قدرت ایران با دول خارجی (۱۲۰۰-۱۲۲۶ ه-ش)

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، دوره 19، شماره 54 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

امین جیران - *kharazmi university*

فواد پورآرین - *kharazmi university*

خلاصه مقاله:

دولت قاجار در ایران برآمده از شرایط ژئوپلیتیکی توسعه طلبی دولت های اروپایی از جمله روسیه، انگلیس و فرانسه در منطقه خاورمیانه بود. از طرفی موقعیت ژئوپلیتیک ایران در مسائل و منافع منطقه ای قدرت های بزرگ، موجب اهمیت و توجه دوچندان به دربار ایران شد و این توجه و اهمیت ژئوپلیتیکی، زمینه روابط خارجی ایران با ابرقدرت های وقت را به دنبال داشت. بر این پایه دولت ایران جهت ارتباط با دول قدرتمند وزارتخانه ای تشکیل داد که مسئولیت رسیدگی به امور خارجی را بر عهده بگیرد. بدین ترتیب، واکاوی عملکرد وزارت خارجه در مناسبات سیاسی ایران با دول خارجه بین سال های (۱۲۰۰-۱۲۲۶. ش) که نشانگر شرایط و جایگاه ژئوپلیتیک ایران در آن دوران در منطقه و محیط بین الملل است، می تواند برای تاریخ نگاران و ژئوپلیتیسین ها راهگشا باشد. در این راستا، این پژوهش به شیوه توصیفی-تحلیلی تبیین و داده ها و اطلاعات آن مبتنی بر اسناد، نسخ خطی و منابع کتابخانه ای گردآوری شده است. نتایج پژوهش گویای آن است که وزیر خارجه در این برهه تاریخی به عنوان تجلی وزارت خارجه ضمن واقف نبودن به موقعیت ژئوپلیتیک ایران در منطقه و نظم بین الملل، در امور سطحی وظایف خود وارد شده است و به واسطه نفوذ دیگر ارکان قدرت در تصمیم گیری های کلان خارجی عملاً نقش آن تشریفاتی با اختیارات اندک تقلیل می یابد. اما هر چند وزارت خارجه نتوانست مستقل از دیگر ارکان قدرت تصمیم بگیرد ولی سفرایی در این دوره بودند که به واسطه درک موقعیت ژئوپلیتیک ایران و شرایط جهانی که می توانستند ضعف دیپلماسی دستگاه قاجاری را مخفی و خلاءهای دستگاه سیاست خارجی ایران را پرکنند.

کلمات کلیدی:

Ministry of Foreign Affairs, Geopolitics, Qajar, Fath Ali-Shah, Mohammad-ul-Shah, foreign governments
وزارت خارجه، ژئوپلیتیک، قاجار، فتحعلی شاه، محمد شاه، دول خارجی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1230683>

